

A Fővárosi Ítéletábra a Rab és Társa Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Rab Mária ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (uo.) II. rendű felpereseknek - a ... jogtanácsos által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. július 12. napján kelt 6.P.23.348/2017/115. számú ítélete ellen az I-II. rendű felperesek részéről 118. sorszám alatt előterjesztett, az alperes részéről 116. sorszám alatt előterjesztett és 120. sorszám alatt megindokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részét akként pontosítja, hogy az alperes az I. rendű felperest megillető 25.000.000 forint nem vagyoni kártérítésből 1.000.000 forint után 2008. október 22-től 2009. április 17-ig, 1.000.000 forint után 2008. október 22-től 2009. május 25-ig, 1.000.000 forint után 2008. október 22-től 2010. január 27-ig, 3.000.000 forint után 2008. október 22-től 2011. november 16-ig, 14.000.000 forint után 2008. október 22-től 2012. február 6-ig és 5.000.000 forint után 2008. október 22-től 2013. június 30-ig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon, míg 2013. július 1-től a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékben meghatározott késedelmi kamatot nem az I. rendű felperes javára megítélt kártérítés tőkeösszege részeként, hanem attól függetlenül tartozik megfizetni.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben, a következők szerint változtatja meg:

- ? az I. rendű felperest megillető kártérítés tőkeösszegét 56.700.745 (Ötvenhatmillió-hétszázezer-hétszáznegyvenöt) forintra emeli fel azzal, hogy ezen összegből az alperes 5.000.000 forint után 2008. október 22-től, 1.575.000 forint helyett 2.625.000 (Kettőmillió-hatszázhuszonöt ezer) forint után 2013. február 1-től, 10.626.172 forint helyett 23.536.172 (Huszonhárommillió-ötszázharminchatezer-százhetvenkettő) forint után 2013. február 1-től, 405.000 forint helyett 855.000 (Nyolcszázötvenezer) forint után 2013. február 1-től, 1.575.000 forint helyett 1.425.000 (Egymillió-négyezer-hatszázhuszonöt ezer) forint után 2013. február 1-től, 525.000 forint helyett 1.050.000 (Egymillió-ötvenezer) forint után 2013. február 1-től, 525.000 forint helyett 1.050.000 (Egymillió-ötvenezer) forint után 2013. február 1-től, 525.000 forint helyett 1.050.000 (Egymillió-ötvenezer) forint után 2013. február 1-től, 1.896.000 forint helyett 1.580.000 (Egymillió-ötszáznyolcvanezer) forint után 2014. április 1-től, míg további 1.050.000 (Egymillió-ötvenezer) forint után 2013. február 1-től tartozik késedelmi kamatot fizetni;
- ? az I. rendű felperest megillető 2017. augusztus havi járadék összegét 567.100 (Ötszázhatvanhetezer-egyszáz) forintra, míg 2017. szeptember 1-től a havi járadék összegét

- 663.848 (Hatszázhatvanháromezer-nyolcszáznegyvennyolc) forintra emeli fel;
- ? az I. rendű felperest megillető perköltség összegét 1.700.000 (Egymillió-hétszázezer) forint plusz áfa összegre felemeli;
 - ? a II. rendű felperest megillető kártérítés tőkeösszegét - a kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyásával - 7.025.366 (Hétmillió-huszonötezer-háromszázhatvanhatezer) forintra, 2017. augusztus 1. napjától a havi járadék összegét 117.957 (Egyszázötvenhétezer-kilncszázötvenhét) forintra emeli fel;
 - ? kötelezi az alperest, hogy fizessen meg - 15 napon belül - a II. rendű felperesnek 70.000 (Hetvenezer) forint plusz áfa összegű perköltséget;
 - ? az alperes által az állam javára fizetendő szakértői költség összegét 429.036 (Négyszázhuszonkilencezer-harminchat) forintra felemeli, az állam által viselt szakértői költség összegét 22.581 (Huszonkettőezer-ötszáznyolcvanegy) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 190.000 (Százkilencvenezer) forint plusz áfa összegű, míg a II. rendű felperesnek 20.000 (Húszezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 936.300 (Kilencszázharminchatezer-háromszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az I. rendű felperes a II. rendű felperes gyermeke. Az I. rendű felperest 2008. október 22-én gyalogátkelőhelyen történő áthaladás során elgázolták, és súlyosan megsérült. A baleset idején 14 éves I. rendű felperes a koponya törését, a homloklebeny és a híd területén zúzódásos agysérüléseket, következményes agyödémát, traumás keményburok és lágyagyburok alatt bevérzést, a jobb szemüreg falának és a járomívnek a törését, a jobb oldali szemhéj zúzódását és bevérzését, a jobb halántéktájék zúzódását, a homlok üvegszilánk okozta sérülését, a bal kar zúzódását, a bal kézfej hámoshorzsolását szenvedte el. A balesetet egy olyan gépjármű okozta, amelynek üzembentartója a baleset időpontjában az alperesnél rendelkezett kötelező gépjármű felelősségbiztosítással. A sérülések következtében az I. rendű felperesnél a korábbi légszömetszés szélesen gyógyult tömegesebb hege, a centrális vénáknál kisebb-nagyobb hegek, a köldök felett 2 cm-es behúzódott gyógyult heg, a tarkótájékon és a koponya felső részén többszörös hajhiányos gyógyult hegek, az Achilles inak felett kissé kiszélesedett gyógyult hegek láthatók. Nála a bal kéz remegése, aszimmetrikus csípő, járási nehezítettség, a bal láb erősen spiccen tartása, a bal lábujjak hajlított görcsös állapota, a bal alsó végtag sorvadtsága, korlátozott csípőmozgások, a térdmozgások beszűkülése, a bokamozgások korlátozottsága, a felső végtagok nyakizületeinek mozgáskorlátozottsága, az önálló felállási és járási képtelenség, a meglassult, nehezen érthető beszéd, a jobb oldali VII. agyideg bénulása és az agysérülés utáni állapot tapasztalható. Az I. rendű felperes a perbeli balesettel összefüggésben létrejött agyzúzódás talaján kialakult idegrendszeri megalapozottságú lelki tünetegyüttesben (organikus pszichoszindróma) is szenved, amelyet elbizonytalanodott tájékozódás, elszegényedett gondolkodás, meglassultság, hangulati változékonyság, kifejezett rövid távú emlékezetzavar, az érdeklődése beszűkülése, elszigetelődése

jellemez. Az I. rendű felperes állapota még nem alakult ki teljesen, folyamatos rehabilitációs kezelések szükségesek az állapota fenntartása érdekében, amelyek mellett némi javulás bekövetkezhet, elmaradásuk esetén viszont állapotrosszabbodás jöhet létre. Az I. rendű felperesnél a perbeli közlekedési balesettel összefüggésben a nagykorú személyeknél megállapítható 100%-os munkaképesség-csökkenésnek megfelelő állapot alakult ki. Az ápolásra, kerekesszék használatára, a mindennapi életvitel szokásos tevékenységei körében mások segítségére szoruló I. rendű felperest a balesetet követő hosszadalmas orvosi kezelések alatt és az azt követő súlyos egészségi állapotára figyelemmel otthonában édesanyja, a II. rendű felperes látta és látja el.

Az I-II. rendű felperések végleges keresetükben a balesettel felmerült vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére kérték az alperes kötelezését, figyelemmel arra, hogy a baleset időpontjában a károkozó gépjármű üzemeltetőjének az alperesnél volt érvényes kötelező felelősségbiztosítási szerződése.

Az alperes nem vitatta, hogy a balesetet okozó gépjármű üzemeltetője és az alperes között a perbeli káresemény időpontjában érvényes kötelező felelősségbiztosítás állt fenn, és nem vitatta, hogy a szerződés alapján az I-II. rendű felperések megalapozott kárigényeinek kielégítésére köteles.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 34.577.345 forintot, és ebből különböző részösszegek után különböző időpontoktól a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, 1.778.000 forint perköltséget, továbbá 2017. augusztus 1. napjától 2017. augusztus 31. napjáig havi 366.100 forint, míg 2017. szeptember 1. napjától havi 462.840 forint járadékot. Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes ezt meghaladó keresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a II. rendű felperesnek 5.612.503 forintot, és ennek 2015. február 1. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, valamint 2017. augusztus 1. napjától havi 83.821 forint járadékot. Az elsőfokú bíróság a II. rendű felperes ezt meghaladó keresetét elutasította. Rendelkezése szerint a II. rendű felperes és az alperes a felmerült költségeiket maguk viselik. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az állam javára - külön felhívásra - 356.777 forint állam által előlegezett szakértői költséget, míg rendelkezése szerint az 1.500.000 forint eljárási illetéket és a 94.840 forint állam által előlegezett szakértői költséget az állam viseli. Az ítéletet 32.149.675 forint lejárt járadék, és a folyó járadék tekintetében előzetesen végrehajthatónak nyilvánította.

Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperest megillető nem vagyoni kárigény összecsomósítása kapcsán figyelemmel volt arra, hogy az I. rendű felperes a baleset bekövetkeztekor 14 éves volt, a balesetben olyan maradandó, végleges egészségkárosodást szenvedett, amely folytán elesett a teljes emberi élet megvalósításának lehetőségétől, egész életében másoktól függő, önálló életvitelre képtelen állapotban lesz. A testi, fizikai változásokon túl az I. rendű felperes pszichés állapotában is negatív irányú változás következett be, gondolkodása elszegényedett, érdeklődése beszűkült, elszigetelődött. Mindezen súlyos hátrányok kompenzálására - figyelemmel a 2008. évi ár- és értékviszonyokra is, illetőleg az alperes 20.000.000 forint összegű önkéntes teljesítésére - az elsőfokú bíróság további 5.000.000 forintot talált nem vagyoni kártérítés címén megalapozottnak.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezésekkel érintett vagyoni kárigényeket a következők szerint bírálta el:

Az I-II. rendű felperések élelemfeljavítás címén előterjesztett vagyoni kárigénye kapcsán rámutatott, hogy az I. rendű felperes balesetét követő táplálását gyomorszondán keresztül oldották meg, majd ápolása 20. napjától egy ideig PEG szondán keresztül kapott táplálást. Az I. rendű felperes mozgásszegény életmódja miatt speciális táplálkozásra szorul, a speciális étrend szükségessége a

mozgásszegény életmódjából adódóan és a súlytöbblet kialakulásának elkerülése érdekében élete végéig fennáll. Az I. rendű felperes kórházi ellátásának idejére is alaposnak ítélte a követelést, ugyanakkor figyelemmel volt arra is, hogy az alperes megalapozottan hivatkozott arra: az egészséges táplálkozás lényegében megegyezik az I. rendű felperes részére szükséges étrenddel. Tekintetbe véve ugyanakkor azt a körülményt is, hogy a kifejezetten jó minőségű ételek fogyasztása az I. rendű felperes részére nem lehetőség, hanem szükséglet, ezért a követelés havi összegét - mérlegeléssel - 15.000 forintban fogadta el.

Az ápolás-gondozás többletköltsége kapcsán az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a perben beszerzett szakértői vélemény szerint az I. rendű felperes folyamatos felügyeletre szorul, önellátásra képtelen, éjszaka pelenkát kell viselnie. Az I. rendű felperesnél a baleset következtében kialakult maradandó egészségkárosodás miatt folyamatos ápolási és gondozási szükséglet áll fenn, korlátozott önмага ellátásában. Az alperes érvelésével szemben kiemelte, hogy az I. rendű felperes 24 órás ellátására, gondozására a térítésmentes egészségügyi intézetek nem alkalmasak, a háziorvosi, illetőleg a házi segítségnyújtás sem folyamatos, 24 órás élethosszig tartó ápolást és gondozást nyújtó ellátási formák. Úgy foglalt állást, hogy az I. rendű felperes bentlakásos iskolai elhelyezésének hiányát sem lehet a II. rendű felperes terhére róni, ugyanis az I. rendű felperes rehabilitációja az ... (...) zárójelentése szerint is jobban megvalósul a családi környezetben. A gondozás és ápolás többletköltségének összegét az elsőfokú bíróság mérlegeléssel, a baleset napjától havi 180.000 forintban állapította meg, figyelemmel a II. rendű felperest megillető kiemelt ápolási díj összegére is.

Az elsőfokú bíróság a háztartási kisegítő többletköltsége címen előterjesztett keresetet elutasította, ugyanis az I. rendű felperesnek nem volt, és jelenleg sincs önálló háztartása. Azt a körülményt, hogy a baleset következtében nem kerülhet olyan helyzetbe, hogy saját háztartása legyen, a nem vagyoni kártérítés körében értékelte, míg a II. rendű felperesnek a gyermek gondozása körében felmerült többlet háztartási tevékenységét a gondozás körében.

Az I. rendű felperes ...-ban történt 9 hónapos kezelésével összefüggő közlekedési többletköltség iránti igényt - mérlegelés alapján - havi 45.000 forint erejéig tartotta megalapozottnak. Az elsőfokú bíróság a perbeli orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy az I. rendű felperes közlekedéséhez kísérő igénybevétele indokolt, annak havi költségét mérlegelés alapján 15.000 forint erejéig ítélte az alperesre áthárítható, indokolt többletköltségnek.

A gyógyszerek, vitaminok, törülőkendő, gyógyhatású készítmények többletköltségének megtérítésére irányuló igény jogalapját a perben beszerzett szakértői véleményre tekintettel megalapozottnak tartotta, annak összegét havi 5.000 forint erejéig fogadta el az alperesre áthárítható többletköltségnek.

A gyógycipő használatának indokoltságát ugyancsak megállapította azzal, hogy évi két pár cipő használatának szükségességét fogadta el a perben feltárt adatok alapján, így az alperest ezen a címen havi 2.500 forint járadék megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróságnak a szakértői véleményen alapuló megállapítása szerint a gyógylovaglás jótékony hatással lehet az I. rendű felperes egészségi állapotára, ezért a keresettel egyezően havi 10.000 forintban tartotta azt az alperesre áthárítható, indokolt többletköltségnek.

Ugyancsak a kirendelt orvosszakértő megállapítására is figyelemmel úgy foglalt állást, hogy az I. rendű felperes folyamatos gyögmasszázsra szorul, számára a kúraszerű gyögmasszázs nem elegendő. A II. rendű felperes heti 6.000 forint kifizetésére tett előadást és csatolt számlát, ezért az elsőfokú bíróság havi 24.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az I. rendű felperes a baleset folytán olyan speciális egészségi állapotba került, hogy annak javítása érdekében a ... rehabilitáció - szakértői véleménnyel alátámasztottan - feltétlenül szükséges és indokolt, ezért ezen a címen a kereset szerint, 1.780.081 forint lejárt járadék, a jövőre nézve pedig havi 50.000 forint járadék megtérítésére kötelezte az alperest.

A kulturális többletkiadás iránti követelést havi 5.000 forint járadék erejéig találta megalapozottnak, tekintetbe véve azt a körülményt, hogy az I. rendű felperesnek a kialakult egészségi állapota miatt több könyvre, DVD-re, képességfejlesztő játékokra van szüksége, ugyanakkor tekintettel volt arra is, hogy költségekkel járt az I. rendű felperesnek a balesetet megelőzően folytatott aktív közösségi élete is.

A többletruházat költségét ugyancsak havi 5.000 forint erejéig tartotta az alperesre áthárítható, indokolt költségnek, az inkontinencia miatti napi többszöri személyes tisztálkodás, a rehabilitációs foglalkozások, a közlekedés, a lefektetés, a felkelés, a mozgásokhoz történő segítségnyújtás ugyanis az I. rendű felperes ruházatát az átlagnál jobban megviseli.

Az elsőfokú bíróság egyetértett az alperessel abban, hogy a megvásárolt gépjárművet a II. rendű felperes a saját céljára is használja, ezen túlmenően utalt arra, hogy nem volt feltétlenül szükséges új gépjármű beszerzése, így a gépkocsi vásárlásának költségét az előterjesztett igény 70%-áig ítélte alaposnak.

Az elsőfokú bíróság osztotta az alperes álláspontját annyiban, hogy a II. rendű felperes keresetpótló járadékát a baleset idején hatályban volt, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 357. § (1) bekezdése alapján kell meghatározni, így az alperest 5.612.503 forint lejárt járadék, míg 2017 augusztusától - a II. rendű felperes által követelt havi 176.316 forint helyett - havi 83.821 forint megfizetésére kötelezte az alperest ezen a címen.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mind az I-II. rendű felperesek, mind az alperes fellebbezést terjesztettek elő.

Az I. rendű felperes fellebbezésében annak megváltoztatásával a nem vagyoni kártérítés összegét - az alperes által teljesített 20.000.000 forint nem vagyoni kártérítésen felül - a keresete szerinti 10.000.000 forintra kérte felemelni. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy miért tért el a bírói gyakorlattól. Hasonló súlyú sérültek javára, akik 100%-osan munkaképtelen állapotba kerültek, és életük végéig a legalapvetőbb szükségleteik ellátásához is kiegészítőre szorulnak, az eljáró bíróságok több alkalommal 30.000.000 forint nem vagyoni kártérítést ítéltek meg. Hangsúlyozta, hogy a balesetet gyermekkorában szenvedte el, nem volt lehetősége a felnőtté válás természetes folyamatát befejezni, társas kapcsolatait kialakítani és fenntartani. A baleset megfosztotta attól is, hogy nőiességében kiteljesedjen, családot alapíthasson, gyermekei születhessenek. Utalt arra is, hogy a nem vagyoni kártérítésnek az I. rendű felperes teljes életében jelentkező nem vagyoni jellegű hátrányokat kompenzálnia kell, figyelemmel kell lenni arra, hogy mi lesz vele, ha édesanyja már nem tud róla gondoskodni; rá a teljes kiszolgáltatottság, elmagányosodás vár.

A vagyoni kárigények kapcsán a következők szerint kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását:

Élelemfeljavítás címén a kereset szerint a baleset napjától havi 35.000 forint járadék megfizetését kérte, tekintettel arra, hogy a baleset pillanatától élethosszig élelemfeljavításra szorul, a minőségi ételmezés rendkívül drága, és különbséget kell tenni az egészséges táplálkozás és a minőségi étkezés között. Állítása szerint összehasonlító étrenddel bizonyította, hogy számára a feljavított étkezés napi kiadása az elsőfokú bíróság által megítélt napi 500 forintból nem fedezhető.

Ápolás, gondozás többletköltsége címén ugyancsak a kereset szerint a baleset napjától 2011. december 31. napjáig havi 220.000 forint járadék, míg az ezt követő időszakra havi 350.000 forint járadék megfizetését kérte. Állítása szerint az elsőfokú bíróság által megítélt havi 180.000 forint rendkívül alulkalkulált összeg, óránként 250 forintnak felel meg, amely az ezen a címen felmerülő kár teljes kompenzációját nem biztosítja. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy ténylegesen 24 órás szolgálatról van szó, estékről, éjszakákról, hétvégekről. További hivatkozása

szerint a Kúria gyakorlatából ismert, hogy a beteggondozó szolgálatok a hasonlóan súlyos sérülteket havi 800.000 forintos költségigénnyel látják el, amelynek 75%-át a Kúria megítéli.

A háztartási kisegítő többletköltsége kapcsán ugyancsak a keresetének helyt adó döntés, vagyis a baleset napjától havi 35.000 forint járadék megfizetését kérte, ugyanis a balesetet megelőzően munkaértékű házimunkát végzett, amelynek ellentételezése nem maradhat el, mert akkor a károkozó érdem nélkül gazdagodna.

Közlekedési többletköltség címén - egyebek mellett - az ...-ban való tartózkodásának 9 hónapos idejére 95.000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest; fellebbezésében erre az időszakra vonatkozóan az elsőfokú ítéletet a keresete szerint kérte megváltoztatni.

A gyógyszerek, vitaminok, törülőkendő, gyógyhatású készítmények többletköltsége kapcsán a keresetének megfelelően a baleset napjától havi 12.000 forint járadék megfizetését kérte. Kiemelte, hogy önmagában a nedves törülőkendő havi többletköltsége kimeríti az elsőfokú bíróság által megítélt havi 5.000 forintot, azonban ezen túlmenően vitaminok, gyógykrémek használatára is szorul.

Kulturális többletkiadás címén a keresetének megfelelően a baleset napjától havi 25.000 forint járadék megfizetését kérte. Előadta, hogy korábbi aktív közösségi élete a balesetet megelőzően nem járt kiadásokkal, viszont kifejezetten a baleset miatt került bevezetésre a kábeltelevízió szolgáltatás, és kifejezetten a szellemi állapotának fenntartása érdekében vásárol részére a II. rendű felperes készségfejlesztő játékokat, könyveket.

A ruházati többletköltség kapcsán is a kereset szerint, azaz a baleset napjától havi 20.000 forint járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Állítása szerint a perben feltárt adatokból tényként állapítható meg, hogy havi 5.000 forintból a baleset következményei miatt megrongálódott, elhasználódott ruházata havi szintű pótlása nem gazdálkodható ki.

A gépkocsivásárlás és annak fenntartási költsége tekintetében ugyancsak a keresete szerint 3.797.689 forint, illetőleg havi 15.800 forint járadék megfizetését kérte, ugyanis az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a perben bizonyítást nyert, hogy a korábbi életvitelükhöz nem volt szükség gépjárműre, annak beszerzésére kizárólag a baleset miatt megváltozott élethelyzetre tekintettel került sor; a II. rendű felperesnek nincs magánélete, szabadideje, amelynek során a saját céljára is használhatná a gépjárművet.

A II. rendű felperes fellebbezése a keresetvesztése kapcsán a keresetének helyt adó döntés meghozatalára irányult, az alperest 2012. július 1. napjától keresetpótló járadék címén havi bruttó 176.316 forint megfizetésére kérte kötelezni. Állítása szerint a régi Ptk. 357. § (1) bekezdése alapján a keresetvesztése nem ítéltető meg, ugyanis a baleset időpontját követően több, mint 4,5 év múltán keletkezett a jövedelemvesztése, ezért a baleset előtti bérjövendelmét nem lehet kiindulópontnak tekinteni. Fenntartotta azt az álláspontját, miszerint a keresetvesztése összegét a régi Ptk. 357. § (3) és (4) bekezdéseinek alkalmazásával kell meghatározni.

Az alperes fellebbezésében a közlekedési kísérő többletköltsége címén megítélt vagyoni kártérítés leszállítását kérte arra a 20 hónapra eső költség vonatkozásában, amikor az I. rendű felperest különböző egészségügyi intézményekben kezelték.

Az gyógyszerek, vitaminok, törülőkendő, gyógyhatású készítmények többletköltsége címén megítélt járadék havi összegét 2.000 forintra kérte leszállítani. Nem vitatta a törülőkendők, gyógykrémek használatának indokoltságát, azonban eltúlozottnak tartotta annak havi 5.000 forintos összegét. Fenntartotta azt az álláspontját, miszerint a társadalombiztosítás által fedezett károk és költségek megtérítésére nem köteles.

A gyógycipő többletköltsége kapcsán az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. Hivatkozása szerint a közgyógyellátás keretében az ortopéd cipő ingyenesen igénybe vehető gyógyászati segédeszköz. Utalt arra is, hogy a II. rendű felperes által a baleset óta eltelt közel 9 év

alatt igazolt két pár cipő megvásárlása nem alapozza meg a járadékigényt, tekintetbe véve azt a körülményt is, hogy a csatolt számla két papucs megvásárlására vonatkozik, amelyeket olyan üzletekben vásároltak, amelyek nem foglalkoznak ortopéd cipők forgalmazásával.

A gyógylovaglás többletköltsége címén érvényesített követelés elutasítását kérte, ugyanis annak hatásossága tudományosan nem igazolt. Vitatta ezen túlmenően a követelésösszegezését is, tekintetbe véve, hogy az I. rendű felperes évente csak 6 hónapig jár lovagolni, 1 hónapban összesen 8 alkalommal, ami az év 6 hónapjában alkalmankénti 2.000 forintos többletköltséggel számolva évi 96.000 forint többletköltséget jelent.

A gyögmasszázs többletköltsége kapcsán az alperes fellebbezése elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a követelés elutasítására, másodlagosan a lejárt járadék összegének 96.000 forintba történő mérséklésére irányult. Hivatkozása szerint az I. rendű felperes a társadalombiztosítás által biztosított gyögmasszázszt is igénybe vehetné, illetőleg a II. rendű felperes a követelés alátámasztására a baleset óta eltelt közel 9 évre vonatkozóan mindössze 4 db 96.000 forint összegű okirati bizonyítékot, számlát csatolt.

A ... rehabilitáció többletköltségét illető követelést az alperes ugyancsak elutasítani kérte elsődlegesen, másodlagosan pedig annak összegét havi 30.000 forintba kérte mérsékelni. Kiemelte, hogy az ezen a címen érvényesített követelés olyan elemeket is tartalmaz, amelyek az I. rendű felperes állapotának rehabilitációjával nincsenek összefüggésben. Hivatkozása szerint az I. rendű felperes a 2012 májusát követő időre a követelése alátámasztására semmilyen okiratot, bizonyítékot nem csatolt. Utalt arra is, hogy ezen a rehabilitáción az I. rendű felperes havi rendszerességgel 1-2 hetet tölt, amelynek során az ételmezéséről is gondoskodnak, valamint gyógytornában, és gyögmasszázsban is részesül, így az ezen a címen megítélt többletköltségek a ... rehabilitáció időszakára kétszeres összegben kerültek értékelésre.

Az I-II. rendű felperesek, valamint az alperes fellebbezési ellenkérelme a saját fellebbezéseikben foglaltakon túl arra irányult, hogy a Fővárosi Ítéltábla az ellenérdekű fél fellebbezésében foglaltaknak ne adjon helyt.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezése nagyobb részben, az alperes fellebbezése kisebb részben megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az I-II. rendű felperesek, valamint az alperes fellebbezési kérelmeinek korlátai között bírálta felül [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 253. § (3) bekezdés], és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, abból nagyobb részt helytálló jogi következtetést vont le. Ítéleti döntését az I. rendű felperes nem vagyoni kárigénye, az ételfeljavítás, az ápolás-gondozás, a háztartási kisegítő, a közlekedés, a kíséret, a gyógyszerek, vitaminok, törlőkendők, gyógyhatású készítmények, a gyögmasszázs, a kulturális kiadások, a ruházat többletköltsége, valamint a II. rendű felperes keresetvesztése tekintetében módosította a következők szerint.

A Fővárosi Ítéltábla az I. rendű felperes nem vagyoni kárigényének mértéke kapcsán a következőkben kifejtetteknek tulajdonított jelentőséget.

Kétségtelen, hogy a személyiséget ért kár valójában megfizethetetlen, a nem vagyoni kártérítés elvi alapjait rögzítő 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban foglaltaknak megfelelően a polgári jogi védelem módja - a kártérítés - a sérelemhez képest valójában inadekvát, a kártérítési összeg meghatározásánál a bíróságok józanságának, mértéktartásának és elhivatottságának van szerepe.

A régi Ptk. 355. § (1) bekezdése szerinti nem vagyoni kártérítés intézménye arra szolgál, hogy a

károsultaknál a személyiségi jogi - amely nem pusztán egészségromlás lehet - sérelem következtében bekövetkezett hátrányt, életminőségükben beállt negatív irányú változást másnemű előny, pénz nyújtásával kísérelje meg kompenzálni. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása sosem egzakt módon, hanem mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen belül figyelemmel kell lenni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegére, súlyosságára, arra, hogy a károkozó magatartás folytán hogyan változtak a károsult életkörülményei. Összehasonlító adatként kell vizsgálni a károkori ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságrendjét.

Az elsőfokú bíróság ehhez mérten helyesen és teljeskörűen feltárta azokat a személyiségi jogsérelemeket, személyi - fizikai, esztétikai, lelki - hátrányokat, amelyeket az I. rendű felperes a balesettel okozati összefüggésben szenvedett el, és amelyek megalapozzák az I. rendű felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint azonban az elsőfokú bíróság az I. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során nem értékelte kellő súllyal azt, hogy az I. rendű felperes a balesetből eredő sérülései következtében rendkívül fiatalon, 14 évesen vált önálló életvitelre végérvényesen teljesen alkalmatlanná, másoknak kiszolgáltatottá, mindennapi életvitelét, lehetőségeit hátralévő életében döntően a balesetre visszavezethető állapota határozza meg. Nagyobb súllyal értékelte a Fővárosi Ítéltábla azt az elsőfokú bíróság által egyébként helyesen felhívott körülményt, hogy az I. rendű felperes a baleset előtt kiváló tanuló volt, nyelvet és zenét tanult, a baleset miatt viszont az önálló életre, munkavégzésre, művészi képességei kibontakoztatására, valamint az e tevékenységekkel elérhető megbecsülésre, nőiessége kiteljesedésére, a családalapításra és az általában megszokott párkapcsolat kialakításának lehetőségére képtelenné vált.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla úgy ítélte meg, hogy az I. rendű felperes balesettel okozati összefüggésben keletkezett nem vagyoni hátrányainak a hozzávetőleges kompenzálására 30.000.000 forint nem vagyoni kártérítés szükséges és indokolt, ezért - az alperes által már teljesített 20.000.000 forintra tekintettel - az I. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét 10.000.000 forintra emelte fel.

A Fővárosi Ítéltábla mind az I. rendű felperes, mind az alperes fellebbezésével érintett vagyoni kárigények kapcsán a következőkben kifejtetteknek tulajdonított jelentőséget.

A perben szerzett szakvélemény alátámasztotta, hogy az I. rendű felperesnek a mozgásszegény életmódja miatt speciális étrendre van szüksége, különös figyelmet kell fordítani testsúlynövekedése elkerülésére. Az I. rendű felperes helytállóan hivatkozott fellebbezésében arra, hogy ennek a speciális étrendnek a többletköltsége napi 500 forintból nem biztosítható. Ismert tény, hogy a vitaminokban, ásványi anyagokban gazdag minőségi összetevők, alapanyagok, ételek drágábbak, ezért nem tekinthető alaptalannak e többletkiadások megtérítése iránti mértéktartó számítással előterjesztett kereset. Az alperes azonban arra helytállóan hivatkozott fellebbezésében, hogy a ... rehabilitáció ellenértékében az I. rendű felperes ételmezésének költsége is benne foglaltatik, a Fővárosi Ítéltábla ezért - figyelemmel a hasonló esetekben élelmelfeljavítás címen megítélt magasabb kártérítési összegekre, valamint a ... rehabilitáció évi hathetes időtartamára is - mérlegeléssel, a baleset napjától havi 25.000 forint járadékra emelte fel az alperest ezen a címen terhelő fizetési kötelezettséget; a lejárt járadék összege így - 2017. július végéig elszámolva - 2.625.000 forint.

A perben feltárt adatok alapján az sem tehető vitássá, hogy az I. rendű felperes előreláthatólag élete

végéig a nap 24 órájában mások gondozására, ápolására szorul, azonban tekintetbe véve a hasonló esetekben ápolás-gondozás címén megítélt magasabb kártérítési összegeket is, az elsőfokú bíróság által ezen a címen megítélt havi 180.000 forint - 250 forintos órabérnek megfelelő - járadék nem alkalmas az I. rendű felperes ápolás-gondozás címén felmerülő kárának kompenzálására. A Fővárosi Ítéltábla ezért a többletköltségek tekintetében a kereset szerint marasztalta az alperest azzal, hogy így a lejárt járadék összege az elsőfokú bíróság által az alperes részéről teljesített 33.273.828 forintból, a nem vagyoni kártérítés tőkeösszegére elszámolt 25.000.000 forint után fennmaradó 8.273.828 forint beszámítása után 23.536.172 forint, míg a járadék összege 2017. augusztus 1-től havi 350.000 forint.

A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak az I. rendű felperes háztartási kisegítés címén érvényesített igényét elutasító döntésével. Helytállóan hivatkozott ugyanis az I. rendű felperes fellebbezésében arra, hogy a baleset következtében nem tudja azokat a háztartási munkákat elvégezni a háztartásban, amelyeket korábban elvégzett. Ennek a tevékenységnek az ellenértékét a Fővárosi Ítéltábla mérlegeléssel a baleset napjától havonta 10.000 forintban, a lejárt járadék 105 hónapjára mindösszesen 1.050.000 forintban, a járadék összegét pedig 2017. augusztus 1-től ugyancsak havi 10.000 forintban határozta meg.

Az I. rendű felperes helytállóan hivatkozott fellebbezésében arra, hogy az ...-ban való tartózkodása 9 hónapos idejére az elsőfokú bíróság alaptalanul mérsékelte követelése összegét havi 45.000 forintra. Ebből az összegből ugyanis a havi négy látogatás közlekedési költsége az ismert üzemanyagárakat, a gépjármű fogyasztási normákat, a ...-... távolságot, és a hétvégeként 4 alkalommal megtett utat figyelembe véve nem fedezhető. A Fővárosi Ítéltábla ezért ezen a címen a kereset szerint, havi 95.000 forintra, mindösszesen 855.000 forintra emelte fel az alperes marasztalásának összegét.

A közlekedési kísérő többletköltsége tekintetében az alperes az I. rendű felperes mindösszesen 20 hónapos tartózkodási idejére tekintettel kérte marasztalása mérséklését. Az I. rendű felperes fellebbezési ellenkérelmében maga sem vitatta, hogy az ...-ban történt 10 hónapos bennfekvés ideje kivételével közlekedési kíséretre nem volt szüksége, a Fővárosi Ítéltábla ezért az ezen a címen lejárt járadék összegét 1.575.000 forintról 1.425.000 forintra [1.575.000 forint - (10 x 15.000 forint)] csökkentette. Ezt meghaladóan azonban az alperes fellebbezése nem foghatott helyt, ugyanis az I. rendű felperest az ...-ból hétvége haza-, majd visszaszállították.

Az alperes megalapozatlanul kérte a gyógyszerek, vitaminok, törülőkendő, gyógyhatású készítmények többletköltsége kapcsán az elsőfokú bíróság által megítélt havi 5.000 forint járadék mérséklését, ugyanis - amint arra az I. rendű felperes megalapozottan hivatkozott fellebbezésében - önmagában a havonta elhasznált törülőkendők mennyisége kimeríti az elsőfokú bíróság által ezen a címen megítélt havi járadék összegét. Tekintetbe véve, hogy szakértői véleménnyel alátámasztott tény, hogy az I. rendű felperes ezen túlmenően vitaminok, gyógykrémek használatára is szorul, a Fővárosi Ítéltábla mérlegeléssel havi 10.000 forintra emelte fel az I. rendű felperest ezen a címen megillető kártérítés összegét. Az alperes így ezen a címen 1.050.000 forint lejárt járadékot tartozik megfizetni járulékaival együtt, és 2017. augusztus 1-től havi 10.000 forint járadékot.

A perben kirendelt szakértő véleménye minden kétséget kizáróan alátámasztotta, hogy az I. rendű felperes a baleset miatt kialakult egészségi állapota miatt évente minimálisan két gyógycipő, illetőleg ortopéd cipő használatára szorul. A közgyógyellátás keretében igénybe vehető évi egy pár ortopéd cipő, illetőleg a köztudomású árak mellett - függetlenül attól, hogy a II. rendű felperes csatolt-e a gyógycipő beszerzését igazoló számlát vagy sem - okszerű mérlegeléssel határozta meg az elsőfokú bíróság az I. rendű felperest ezen a címen megillető kártérítés havi 2.500 forintos - évi

30.000 forintos - összegét, annak mérséklésére az alperes fellebbezésében előadott indokok nem szolgáltatnak kellő alapot.

Az alperes fellebbezésben elfoglalt álláspontjával szemben az I. rendű felperes részére a társadalombiztosítás által biztosított évi két kúraszerű orvosi gyógymasszázsra felül az egészségi állapota fenntartása érdekében folyamatos gyógymasszázs igénybevétele szükséges. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor ennek költségét az alperesre áthárítható, indokolt többletkiadásnak ítélte azzal, hogy az alperes arra helytállóan hivatkozott fellebbezésében, hogy az I. rendű felperesnek arra az időre, amíg ... rTMS kezelést vesz igénybe, ezen a címen többletköltsége nem merül fel. A Fővárosi Ítélet táblája ezért a gyógymasszázs igazolt havi 24.000 forintos összegéből - figyelembe véve a ... rehabilitáció évi hathetes időszakát is - mérlegeléssel havi 20.000 forintot ítél az alperesre áthárítható költségnek, ezért ezen a címen az alperes marasztalásának összegét a lejárt járadék tekintetében 1.580.000 forintra szállította le.

A perben kirendelt szakértő véleménye alapján nem vonható kétségbe, hogy az I. rendű felperes rehabilitációjára a gyógylovaslás jótékony hatással lehet mozgásterápiás, pedagógiai, gyógypedagógiai, pszichológiai és szociális szempontból is. Az alperes alaptalanul kérte ezért az I. rendű felperes ezen a címen előterjesztett keresete elutasításával az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és nem foghatott helyt a gyógylovaslás havi többletköltségének 8.000 forintra történő leszállítása iránti kérelme sem. Az I. rendű felperes ugyanis igazolta, hogy egy negyedéves kúra ára 60.000 forint, ehhez képest a tavasszal és ősszel igénybe vett gyógylovaslás költsége évi 120.000 forint, azaz havi 10.000 forint. Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására ezért ebben a keretben nem volt indok.

A ... rTMS kezelés orvosi indokoltságát az orvossal szakértői vélemény alátámasztotta, az I. rendű felperes a 2010 júniusától 2012 májusáig terjedő időre 1.780.081 forint költség felmerülését számlákkal bizonyította. Figyelemmel arra, hogy a bizonyított költségek évi három kezelés igénybevételét, összesen mintegy évi 600.000 forint költség rendszeres felmerülését igazolják, nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az rTMS kezelések költségének egy hónapra eső összegét a jövőre nézve is 50.000 forintban határozta meg. A Fővárosi Ítélet táblája utal arra, hogy az alperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel az élelmelfajítás, és a gyógymasszázs címén megítélt többletköltségek kapcsán figyelemmel volt arra, hogy az I. rendű felperesnek a ... rehabilitáció idejére élelmelfajítással és gyógymasszázzsal összefüggésben többletkiadásai valóban nem merülnek fel.

A kulturális többletköltségek felmerülésének indokoltságát is okszerűen mérlegelte az elsőfokú bíróság, mert az I. rendű felperes véglegesen kialakultnak tekinthető állapota miatt kényszerűen többlet tartózkodik otthon. A kulturális többletköltség megítélt összege - havi 5.000 forint - a mai ár- és értékviszonyok alapján azonban túlzottan alacsony, önmagában csak az I. rendű felperes rehabilitációjához nélkülözhetetlen képességfejlesztő játékok megvásárlását fedezné, ezért a Fővárosi Ítélet táblája a kulturális többletköltség havi összegét 10.000 forintra, ehhez mérten a lejárt járadék összegét 1.050.000 forintra emelte fel.

A Fővárosi Ítélet táblája álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a ruhakopás miatti többletköltségeket is indokolatlanul alacsony összegben állapította meg. Nem vitatható, hogy az I. rendű felperes ruházata a baleset miatt kialakult egészségi állapota miatt az átlagostól lényegesen nagyobb igénybevételnek, gyakoribb le-, fölvetelnek, gyakoribb mosásnak van kitéve, ezért hamarabb válik alkalmatlanná a használatra, mint normál használat esetén. Ebből következően a ruhákat gyakrabban kell pótolni, cserélni, amelynek az alperesre áthárítható többletköltségét a Fővárosi Ítélet táblája a

köztudomású árakra is figyelemmel havi 10.000 forintban határozta meg azzal, hogy így a lejárt járadék összege a baleset napjától 2017. július 31-ig 1.050.000 forintra emelkedik.

Kétségtelen tény, hogy az I. rendű felperes balesetet követő szállításához a gépjármű elengedhetetlenül szükséges, és az is, hogy a II. rendű felperes a balesetet megelőzően nem rendelkezett gépjárművel. Jóllehet arra tévesen hivatkozott az elsőfokú bíróság, hogy az I. rendű felperes terhére kell értékelni, hogy új gépjárművet vásároltak, ugyanis a használt gépjármű vásárlásának kötelezettsége nem vonható a kárenyhítési kötelezettség körébe, mégsem tévedett ugyanakkor, amikor a gépjármű vásárlásának és üzemeltetésének költségét 70%-ban tartotta az alperesre áthárítható, és indokolt költségnek. Azzal, hogy az elsőfokú bíróság eltért a hasonló esetekben a gépjárművásárlás 50%-át átháríthatónak ítéelő bírói gyakorlattól, tekintettel volt arra a speciális helyzetre, hogy az I. rendű felperes balesetből eredő egészségi állapota miatt került beszerzésre a gépjármű, ugyanakkor azzal, hogy a gépjármű vásárlás és üzemeltetés többletköltségét nem hárította teljes mértékben az alperesre, figyelemmel volt arra is, hogy fennáll annak a lehetősége - amint arra az elsőfokú bíróság utalt is -, hogy a gépjárművet a II. rendű felperes a saját céljaira is használja.

A Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú ítélet rendelkező részében meghatározott tőkeösszeget az előzőekben kifejtettek szerint felemelte, melynek számításakor tekintettel volt arra is, hogy a gépjárműfenntartás lejárt járadékának összegét ugyan az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolása szerint megítélte az I. rendű felperes javára, illetőleg annak összege után késedelmi kamat fizetésére is kötelezte az alperest, azonban az általa meghatározott 34.577.345 forint tőkeösszegeből számítási hiba folytán ez a tétel kimaradt; tehát helyesen az elsőfokú bíróság 34.577.345 + 554.400 forintot ítélt meg az I. rendű felperes javára, és a Fővárosi Ítélet tábla ezt a tőkeösszeget emelte fel a rendelkező rész szerint.

A II. rendű felperes keresetvesztesége kapcsán a Fővárosi Ítélet tábla a következőkben kifejtetteknek tulajdonított jelentőséget.

A régi Ptk. 357. § (1) bekezdése kimondja, hogy a balesetet szenvedett személy keresetveszteségét (jövedelemkiesését) általában a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres kereset (jövedelem) havi átlaga alapján kell meghatározni, míg a (2) bekezdés értelmében, ha a balesetet szenvedett személy munkabére a balesetkor rendszeres jellegű és határozott összegű volt, ezt kell a keresetveszteség megállapításánál figyelembe venni.

A régi Ptk. 357. § (3) bekezdése szerint: ha a keresetveszteség (jövedelemkiesés) az (1) és (2) bekezdés alapján nem állapítható meg, annak meghatározásánál az azonos vagy hasonló munkát munkaviszony (tagsági viszony) alapján végző személyek átlagos havi keresete az irányadó, míg a (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a keresetveszteség (jövedelemkiesés) megállapításánál figyelembe kell venni azt a jövőbeli változást is, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal lehet számolni.

Az elsőfokú bíróság a régi Ptk. 357. § (1) bekezdése alapján helyesen indult ki abból, hogy a balesetet megelőzően a II. rendű felperes havi bruttó 168.001 forintot keresett, ami a hasonló foglalkozású színészek, előadóművészek, bábművészek 2008. évi átlagos bruttó keresetének (havi 240.727 forint) a 70%-a.

A II. rendű felperes ugyanakkor alappal hivatkozott fellebbezésében arra, hogy a régi Ptk. 357. § (4) bekezdése alapján az elsőfokú bíróságnak a jövőben bizonyosan bekövetkező változásként kellett

volna értékelnie azt, hogy a II. rendű felperes a baleset elmaradása esetén mindenkor a hasonló foglalkozású színészeket, előadóművészeket, bábművészeket megillető munkabérre tett volna szert abban a 70%-os arányban, amelyet a balesetet megelőzően elért, ezért a javára a régi Ptk. 357. § (4) bekezdése alkalmazásával kellett volna meghatározni a 2012. július 1-től igényelt keresetvesztesége összegét.

Ezt figyelembe véve a II. rendű felperes 2012. július 1-től 2012. december 31-ig havi bruttó 165.987 forint $(237.124 \text{ forint} \times 0,7)$ jövedelmet érhetett volna el, így az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal és ápolási díjjal csökkentett összege 581.646 forint $[(165.987 \text{ forint} - 31.080 \text{ forint} - 37.966 \text{ forint}) \times 6 \text{ hónap}]$.

A II. rendű felperes 2013. évben havi bruttó 162.667 forint $(232.382 \text{ forint} \times 0,7)$ jövedelmet érhetett volna el, így az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal és ápolási díjjal csökkentett összege 1.123.452 forint $[(162.667 \text{ forint} - 31.080 \text{ forint} - 37.966 \text{ forint}) \times 12 \text{ hónap}]$.

A II. rendű felperes 2014. évben havi bruttó 192.484 forint $(274.977 \text{ forint} \times 0,7)$ jövedelmet érhetett volna el, így az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal és ápolási díjjal csökkentett összege 1.481.256 forint $[(192.484 \text{ forint} - 31.080 \text{ forint} - 37.966 \text{ forint}) \times 12 \text{ hónap}]$.

A II. rendű felperes 2015. évben havi bruttó 213.549 forint $(305.070 \text{ forint} \times 0,7)$ jövedelmet érhetett volna el, így az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal és ápolási díjjal csökkentett összege 2015 első három hónapjában 433.509 forint $[(213.549 \text{ forint} - 31.080 \text{ forint} - 37.966 \text{ forint}) \times 3 \text{ hónap}]$, míg az ezt követő 9 hónapban 1.164.321 forint $[(213.549 \text{ forint} - 31.080 \text{ forint} - 53.100 \text{ forint}) \times 9 \text{ hónap}]$, mindösszesen erre az évre bruttó 1.597.830 forint.

A II. rendű felperes 2016. évben havi bruttó 202.137 forint $(288.767 \text{ forint} \times 0,7)$ jövedelmet érhetett volna el, így az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal és ápolási díjjal csökkentett összege 1.415.484 forint $[(202.137 \text{ forint} - 31.080 \text{ forint} - 53.100 \text{ forint}) \times 12 \text{ hónap}]$.

A II. rendű felperes 2017. január 1-től július 31-ig - a 2016-os adatokkal számolva, ugyanis a határozathozatal idején a 2017. évre vonatkozó adatok még nem álltak rendelkezésre - havi bruttó 202.137 forint $(288.767 \text{ forint} \times 0,7)$ jövedelmet érhetett volna el, így az elérhető bruttó jövedelem társadalombiztosítási járulékokkal és ápolási díjjal csökkentett összege 825.699 forint $[(202.137 \text{ forint} - 31.080 \text{ forint} - 53.100 \text{ forint}) \times 7 \text{ hónap}]$.

Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az alperes marasztalásának összegét a II. rendű felperes javára elmaradt jövedelem címén a 2012. július 1. és 2017. július 31. közötti időre 7.025.366 forintra, míg a 2017. augusztus 1-től járó járadék összegét havi 117.957 forintra emelte fel.

A Fővárosi Ítéltábla észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező része pontosításra szorul, ugyanis az alperes az I. rendű felperest megillető, és az alperes által már az ítélet meghozatala előtt teljesített 25.000.000 forint nem vagyoni kártérítés után az elsőfokú bíróság ítélete által meghatározott késedelmi kamatot nem az I. rendű felperes javára az ítéletben meghatározott kártérítés tőkeösszege részeként, hanem - az elsőfokú ítélet indokolásával összhangban - azon felül, önállóan tartozik megfizetni.

A Fővárosi Ítéltábla a kifejtetteknek megfelelően az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben, a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta. Mind az I. rendű, mind a II. rendű felperessel szemben túlnyomó részben pervesztes

alperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet megváltoztatása folytán a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján emelte fel az alperes pervesztességével arányos összegre, illetőleg kötelezte az alperest a pervesztességével arányos elsőfokú perköltség megfizetésére a II. rendű felperes javára. A Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezési eljárásban kialakult pervesztessége arányához igazodóan felemelte az állam javára fizetendő szakértői költség összegét, illetőleg leszállította az állam által viselt szakértői költség összegét.

A fellebbezett értékek egymáshoz viszonyított arányára figyelemmel a fellebbezés tekintetében az alperes pervesztessége nagyobb mértékű, ezért a régi Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében köteles megtéríteni az I-II. rendű felperesek fellebbezési eljárási költségének az arányos részét. Ennek összegét a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, és az (5), (6) bekezdései alapján a jogi képviselő ellátása érdekében kifejtett ügyvédi tevékenység munka- és időigényességére figyelemmel mérlegeléssel állapította meg, amelyhez a 4/A. § (1) bekezdése szerint hozzáadódik az áfa.

Az I-II. rendű felperesek teljes személyes költségmentessége, és az alperes illetékmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az Itv. 56. § (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és a 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2018. január 31.

. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró